

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, **XXX**
[...] (2021) **XXX** draft

ANNEXES 1 to 5

PRILOZI

KOMUNIKACIJI KOMISIJE

Smjernice o državnim potporama za širokopojasne mreže

PRILOG I. – MAPIRANJE

1. PODRUČJE PRIMJENE

- (1) U prilogu se navode preporučene metodologije za provedbu mapiranja kako bi se poduprle intervencije državnim potporama za uvođenje nepokretnih i pokretnih mreža.
- (2) Cilj je povećati transparentnost metodologije za prikupljanje i procjenu informacija o dostupnosti i učinkovitosti mreža.
- (3) U prilogu se za nepokretne pristupne mreže te za pokretne mreže i mreže s fiksnim bežičnim pristupom navodi sljedeće;
  - i. kriteriji koje treba primjenjivati za mapiranje učinkovitosti mreža; i
  - ii. informacije koje nadležna javna tijela mogu prikupiti kako bi provjerila točnost dostavljenih informacija. i
  - iii. dodatne informacije o infrastrukturi koje nadležna javna tijela mogu zahtijevati od operatora u određenim situacijama kad je to opravdano za detaljnu ocjenu¹.

2. CILJEVI I DEFINICIJE

- (4) Cilj je mapiranja dobiti objektivni prikaz „ostvarive učinkovitosti” na koju se može osloniti u „uvjetima u vrijeme vršnog opterećenja”.
- (5) „Ostvariva učinkovitost” mora se opisati barem u smislu brzina preuzimanja i prijenosa na koje se može osloniti u uvjetima u vrijeme vršnog opterećenja.
- (6) Javna tijela odgovorna za javnu intervenciju mogu mapirati i druge kriterije učinkovitosti kako bi opisala rad mreža u uvjetima u vrijeme vršnog opterećenja (npr. latencija, gubitak paketa, greška paketa, varijacije kašnjenja, dostupnost usluge²). Države članice mogu se za to odlučiti kako bi bolje usmjerile javnu intervenciju na rješavanje tržišnih nedostataka i postigle odgovarajuću skokovitu promjenu.
- (7) Vrijeme vršnog opterećenja je vrijeme u danu, u pravilu u trajanju od jednog sata, kad je mreža obično pod najvećim opterećenjem³. Vrijeme vršnog opterećenja može se razlikovati među državama članicama i regijama. Stoga bi se pri utvrđivanju udarnog vremena vršnog opterećenja trebalo savjetovati s nacionalnim regulatornim tijelima.

---

¹ Kad je to relevantno, te informacije mogu biti podložne povjerljivom postupanju u skladu s nacionalnim pravom.

² Za te kriterije kvalitete trebalo bi upotrebljavati tehničke specifikacije koje osigurava BEREC: udio broja IP paketa prenesenih s greškom (Y.1540); udio broja izgubljenih IP paketa (Y.1540); kašnjenje povratnog putovanja IP paketa (RFC 2681); varijacija kašnjenja IP paketa istog toka (RFC 3393); dostupnost IP usluga (Y.1540).

³ BEREC BoR (20) 165.

- (8) „Uvjeti u vrijeme vršnog opterećenja” su uvjeti koji se očekuju u mreži u „vrijeme vršnog opterećenja”. Odgovarajući uvjeti u vrijeme vršnog opterećenja navedeni su u odjeljku 3.1 za nepokretne pristupne mreže i u odjeljku 4.1 za pokretne mreže i mreže s fiksnim bežičnim pristupom.
- (9) Mapiranje se za nepokretne mreže i mreže s fiksnim bežičnim pristupom mora provesti na razini adresa za objekte kojima je dostupna mogućnost pristupa, a za pokretne mreže na razini adresa ili na temelju mreža od najviše⁴ 100 x 100 metara⁵.
- (10) „Objekti kojima je dostupna mogućnost pristupa” znači objekti koji se u kratkom roku mogu povezati uz uobičajenu naknadu za aktivaciju krajnjeg korisnika, bez obzira na to jesu li ti objekti povezani s mrežom. Dionik može prijaviti objekte kao objekte kojima je dostupna mogućnost pristupa samo ako se na zahtjev krajnjeg korisnika obveže povezati objekte i aktivirati uslugu u roku od četiri tjedna od datuma podnošenja zahtjeva i uz standardne aktivacijske naknade, tj. bez dodatnih ili izvanrednih troškova, a u svakom slučaju na razini koja ne premašuje prosječnu aktivacijsku naknadu u predmetnoj državi članici.
- (11) Pri dostavljanju informacija o učinkovitosti svojih mreža dionici se trebaju pridržavati najviših znanstvenih i profesionalnih standarda. Konkretno, metodologija i tehnike koje se primjenjuju za mapiranje trebaju se temeljiti na prihvaćenim profesionalnim standardima.
- (12) Pri dostavljanju podataka o učinkovitosti operatori moraju na odgovarajući način uzeti u obzir sva uska grla koja bi ih mogla spriječiti da stvarno postignu deklariranu učinkovitost (npr. posrednička mreža). Ako operatori ne potvrde da su dostavili informacije na toj osnovi, države članice mogu zanemariti te informacije.
- (13) Kad je riječ o alternativnim metodama za provedbu mapiranja, na primjer za nepokretne mreže za prijenos podataka komutacijom paketa, javna tijela mogu kao alternativu, ako je to opravdano, predložiti primjenu faktora iskorištenosti od 20 % najopterećenijih (zagušenih) veza, koji se definira kao prosječna stopa prometa podijeljena s nominalnom stopom u vrijeme vršnog opterećenja. U slučaju bežičnih i pokretnih mreža javna tijela mogu predložiti alternativnu metodu, na primjer na temelju izračuna 95 % vjerojatnosti ruba ćelije ili na temelju izračuna nominalnog opterećenja ćelije⁶ koje nije manje od 50 %⁷. U svakom slučaju, neovisno o metodi koja se primjenjuje, svi podaci o učinkovitosti mreže moraju se navesti u smislu „uvjeta u vrijeme vršnog opterećenja” u skladu s točkom (8).

---

⁴ Smatra se da su poželjnije manje mreže (tj. 20×20 metara).

⁵ Podatke treba dostavljati u obliku geografskih područja (poligona) (rasterski i vektorski podaci).

⁶ „Opterećenje ćelije” znači prosječni postotak resursa bazne postaje koje krajnji korisnici upotrebljavaju za određenu uslugu.

⁷ Ako je posljedično opterećenje ćelije manje od 50 %, operatori to trebaju primjereno obrazložiti nadležnim javnim tijelima.

3. PREPORUČENA METODA ZA MAPIRANJE BRZINA NEPOKRETNIH PRISTUPNIH MREŽA

3.1. KRITERIJI ZA MAPIRANJE BRZINA NEPOKRETNIH PRISTUPNIH MREŽA

- (14) Za potrebe ove metode mapiranja države članice trebaju zatražiti da dionici dostave informacije o brzini koju pruža njihova mreža u uvjetima u vrijeme vršnog opterećenja.
- (15) Smatra se da su nastupili uvjeti u vrijeme vršnog opterećenja svaki put kad je najmanje 20 % korisnika aktivno i istodobno prenose podatke pri nominalnoj vršnoj stopi koju operator osigurava svakom od njih, i na početku i na kraju lanca, što odgovara uobičajenoj definiciji faktora potkapacitiranosti⁸.

3.2. INFORMACIJE ZA POTREBE PROVJERE – NAJBOLJA PRAKSA

- (16) Kako bi se smanjile mogućnosti za oportunističko ponašanje dionika i osiguralo da su dostavljene informacije dovoljne, dosljedne i pouzdane radi izbjegavanja kašnjenja u pružanju usluga na ciljnom području, nadležna javna tijela koja provode mapiranje mogu od dionika zatražiti da za potrebe provjere dostave dodatne informacije o svojim mrežama.
- (17) Nadležna javna tijela od dionika mogu zahtijevati da dostave potpuni opis metodologije koju su koristili za izračun svojeg ostvarive učinkovitosti, uključujući, ali ne ograničavajući se na sljedeće:
  - i. korištenu tehnologiju pristupne mreže (FTTH, FTTB, ADSL, VDSL, VDSL + vektorski DOCSIS.x itd.), s potpunom specifikacijom odgovarajućeg standarda;
  - ii. topologiju mreže (npr. P2P ili P2MP), uključujući pojednostavnjeni i grafikon koji odražava fizički raspored kabela/niti (na primjer, stablasta topologija u GPON-u);
  - iii. zagušene veze u topologiji mreže, definirane kao mrežni segmenti s većim statističkim dobitkom multipleksiranja, uključujući jasne informacije o i. omjeru potkapacitiranosti koji se upotrebljava za dimenzioniranje takve veze (npr. u posredničkoj mreži) ili ii. planiranju kapaciteta za takve zagušene veze. U svakom slučaju, javno tijelo može zahtijevati informacije o statističkoj karakterizaciji ostvarive brzine za krajnjeg korisnika (npr. prosječna ili tipična brzina ili vjerojatnost postizanja nominalne brzine koja se pruža krajnjem korisniku u bilo kojem trenutku, uz navođenje pretpostavki modela korisnika).

3.3. INFORMACIJE ZA POTREBE DUBINSKE PROVJERE – NAJBOLJA PRAKSA

- (18) Nadležna javna tijela mogu zahtijevati od dionika da dostave dodatne informacije o komponentama mreže i njihovim lokacijama za potrebe dubinske provjere, na

---

⁸ Ista mrežna infrastruktura krajnjim korisnicima može pružiti vrlo različite razine učinkovitosti, ovisno o tome koliko se korisnika multipleksira u zagušenim vezama i o njihovoj nominalnoj brzini. Učinkovitost ovisi o broju istodobno aktivnih korisnika (koji se povećava u „uvjetima u vrijeme vršnog opterećenja”). Takav „statistički dobitak multipleksiranja” (najmanje 20 %, što znači razina aktivnosti 1 : 5) ujedno zahtijeva da operatori koriste dovoljno točne modele distribucije korisničkog prometa.

primjer da preispitaju metodologiju upotrijebljenu za izračun dostavljenog podatka o učinkovitosti.

- (19) Nadležna javna tijela stoga od operatora mogu zahtijevati da dostave dodatne informacije o pristupnom dijelu nepokretne mreže, uključujući, ali ne ograničavajući se na sljedeće:

- i. lokaciju uličnih ormarića i udaljenost ožičenja od uličnog ormarića do kućanstva;
- ii. jasne informacije o izračunima proračuna veze („link budget”) (npr. o načinu na koji je primljena jačina signala mapirana na brzine prijenosa, upotrijebljene granice proračuna veze itd.). Nadležna javna tijela od operatora mogu zatražiti da dostave sve primjenjive proračune veze koji se upotrebljavaju za osmišljavanje i dimenzioniranje mrežnih usluga, zajedno s njihovim ključnim parametrima, uključujući opis metodologije koju operator primjenjuje za izradu proračuna veze te obrazloženje.

4. PREPORUČENA METODA MAPIRANJA ZA POKRETNE MREŽE I MREŽE S FIKSNIM BEŽIČNIM PRISTUPOM

4.1. KRITERIJI ZA MAPIRANJE UČINKOVITOSTI POKRETNIH MREŽA I MREŽA S FIKSNIM BEŽIČNIM PRISTUPOM

- (20) Za potrebe ove metode mapiranja država članica treba zatražiti od dionika da izračunaju učinkovitost svoje mreže uzimajući u obzir sljedeća načela:
- i. da upotrijebe najbolje sektorske prakse⁹ uzimajući u obzir sve glavne učinke na širenje bežičnog signala¹⁰;
  - ii. da temelje izračun na 95 %-tnoj vjerojatnosti ruba ćelije¹¹ da će postići deklariranu učinkovitost, a u svakom slučaju na najmanje 95 %-tnoj vjerojatnosti postizanja deklarirane učinkovitosti u svakoj od točaka mreže, uzimajući u obzir moguće varijacije uvjeta širenja zbog slučajnih učinaka i moguće varijacije među točkama unutar razmatranog područja (tj. na razini adrese ili na razini mreža od najviše 100×100 metara);
  - iii. da pretpostave uvjete u vrijeme vršnog opterećenja kako slijedi:
    - a. za pokretne mreže, nazivno opterećenje ćelija¹² koje nije manje od 50 %¹³ ili više ako su uvjeti prometa u vrijeme vršnog opterećenja znatno viši;
    - b. za mreže s fiksnim bežičnim pristupom, za određivanje odgovarajućeg opterećenja ćelija za potrebe izračuna treba upotrijebiti očekivane realne uvjete prometa u vrijeme vršnog opterećenja¹⁴;

⁹ Najbolje sektorske prakse znači parametri modeliranja, alati, planiranje i granice pogrešaka koje su uobičajene u planiranju bežičnih komunikacijskih sustava i poslovanja, a koje stručnjaci iz tog područja mogu smatrati dovoljno vjerodostojnima i točnima za potrebe provjere metodologije.

¹⁰ Kao što su teren, zgrada i smetnje pri predviđanju primljene jačine signala.

¹¹ „Vjerojatnost ruba ćelije” znači vjerojatnost da će minimalna učinkovitost biti postignuta na krajnjem rubu područja pokrivenosti (najveća deklarirana udaljenost pokrivenosti na razmatranom području). Izračun se mora temeljiti na realnim simulacijama širenja, proračunima veza i dostatnim granicama.

¹² „Opterećenje ćelije” znači prosječni postotak resursa bazne postaje koje krajnji korisnici upotrebljavaju za određenu uslugu.

¹³ Ako je posljedično opterećenje ćelije manje od 50 %, to treba primjereno obrazložiti nadležnim javnim tijelima.

¹⁴ Ako se ne upotrebljava procjena vršnog prometa, upotrebljava se nazivno 90 %-tno opterećenje ćelije za fiksni bežični pristup. Veće opterećenje ćelija za fiksni bežični pristup (u usporedbi s pokretnim mrežama)

- iv. da dostave informacije o učinkovitosti po krajnjem korisniku i na temelju vanjskih antena. Ako prijamnu antenu dijeli više krajnjih korisnika, trebalo bi smatrati da je ukupna učinkovitost mreže ravnomjerno raspodijeljena među krajnjim korisnicima¹⁵;
  - v. da dostave informacije o učinkovitosti po tehnologiji i radnoj frekvenciji u slučaju pokrivenosti s više tehnologija¹⁶ i različitih frekvencija¹⁷, uzimajući u obzir širinu pojasa koja je stvarno dostupna po frekvenciji. Ako se koriste nelicencirane frekvencije, to mora biti jasno navedeno.
- (21) U skladu s točkom (12), operatori moraju posebno uzeti u obzir sljedeće:
- i. vrstu¹⁸ posredničke mreže i njezin kapacitet za svaku baznu postaju¹⁹;
  - ii. za mreže s fiksnim bežičnim pristupom, broj objekata kojima se pruža usluga i onih kojima je dostupna mogućnost pristupa u svakoj izračunanoj mreži.

4.2. INFORMACIJE ZA POTREBE PROVJERE – NAJBOLJA PRAKSA

- (22) Kako bi se ograničilo rizici od oportunističkog ponašanja dionika i osiguralo da su dostavljene informacije dovoljne, dosljedne i pouzdane radi izbjegavanja kašnjenja u pružanju usluga na ciljnom području, nadležna javna tijela koja provode mapiranje mogu od dionika zatražiti da za potrebe provjere dostave dodatne informacije.
- (23) Nadležna javna tijela stoga mogu od dionika zatražiti da dostave potpuni opis metodologije koju su koristili za izradu svojih karti pokrivenosti, uključujući, ali ne ograničavajući se na sljedeće:
- i. modele širenja i ključne parametre za simulaciju širenja;
  - ii. opće informacije o mrežnim komponentama, a posebno o antenama (npr. prijenosna snaga, MIMO, lokacije antena);
  - iii. ključne informacije o izračunu proračuna veze (npr. način na koji je primljena jačina signala mapirana na brzine prijenosa, upotrijebljene granice proračuna veze itd.). Dionici trebaju dostaviti sve primjenjive proračune veze koji se upotrebljavaju za osmišljavanje i dimenzioniranje mrežnih usluga, kao i njihove ključne parametre, uključujući opis načina na koji je dionik izradio proračun veze i obrazloženje.

---

odražava očekivane različite obrasce upotrebe, što dovodi do većeg natjecanja za korištenje zajedničkih resursa bazne postaje koja opslužuje te mreže.

- ¹⁵ U fiksnom bežičnom pristupu do toga može doći ako zgrada s više stanova ima zajedničku krovnu antenu.
- ¹⁶ 3G UMTS i HSPA tehnologije; 4G LTE ili napredne LTE tehnologije; 5G tehnologija, 3GPP izdanje 15 (nova radiofrekvencijska (NR) nesamostalna tehnologija – osnovna mreža je 4G) i NR samostalna tehnologija (osnovna mreža je 5G) i daljnja ažuriranja – 3GPP izdanje 16 u razvoju i uključivat će nove specifikacije za 5G. Nadležno tijelo može, a to se ujedno i preporučuje, prikupljati informacije o tehnologijama koje se temelje na 3GPP-u kako bi se utvrdila razina korištenja pojedinog izdanja 3GPP-a, ali je isto tako primjereno utvrditi prethodnu granularnost.
- ¹⁷ Riječ je o razdvajanju frekvencijskih pojaseva ispod 6 GHz i frekvencijskih pojaseva s milimetarskim valovima jer se često upotrebljavaju za različite kategorije usluga.
- ¹⁸ Svjetlovodna mreža, bakrena Carrier Ethernet mreža, bežična mreža itd.
- ¹⁹ U slučaju svjetlovodne mreže to se obično može smatrati dovoljnim.

- iv. lokaciju baznih stanica;
- v. karakteristike posredničke mreže.

4.3. INFORMACIJE ZA POTREBE DUBINSKE PROVJERE – NAJBOLJA PRAKSA

- (24) Nadležna javna tijela mogu zahtijevati od dionika da dostave dodatne informacije o komponentama mreže i njihovim lokacijama za potrebe dubinske provjere, na primjer da preispitaju metodologiju upotrijebljenu za izračun dostavljenog podatka o učinkovitosti. Nadležna javna tijela stoga od dionika mogu zatražiti da dostave dodatne informacije o svojim mrežama, uključujući, ali ne ograničavajući se na sljedeće:
- i. broj odašiljača na svakoj lokaciji;
  - ii. nadmorsku visinu na kojoj se nalaze takvi odašiljači;
  - iii. broj sektora na svakoj baznoj postaji;
  - iv. tehnologiju koja se koristi na odašiljačima, uključujući MIMO-tehniku, raspoloživu pojasnu širinu kanala;
  - v. efektivnu izotropno izračenu snagu koju koristi svaki odašiljač.

**PRILOG II. – JAVNE INTERVENCIJE KOJE NISU OBUHVAĆENE PODRUČJEM PRIMJENE
ČLANAKA 107. STAVKA 1. UFEU-A**

- (1) U sljedećim odjeljcima iznesen je opsežan, ali ne i iscrpni pregled slučajeva u kojima se ove Smjernice ne primjenjuju. S obzirom na kumulativnu prirodu kriterija iz članka 107. stavka 1. UFEU-a, ako jedan od kriterija nije ispunjen, može se isključiti postojanje državne potpore i stoga nema potrebe prijaviti mjeru Komisiji prije njezine provedbe u skladu s ovim Smjernicama.

5. NEPOSTOJANJE GOSPODARSKE DJELATNOSTI

- (2) Potpore za djelatnosti koje nisu gospodarske²⁰, tj. ne koriste se za ponudu robe ili usluga na tržištu, ne smatraju se državnom potporom. Stoga se na financiranje infrastrukture koja nije namijenjena komercijalnom iskorištavanju u načelu ne primjenjuju pravila o državnim potporama. To se, na primjer, odnosi na slučajeve u kojima se javna sredstva dodjeljuju za izgradnju infrastrukture ili nabavu usluga širokopojasne mreže kako bi se zadovoljile vlastite potrebe javne uprave, kao što je međusobno povezivanje javnih tijela putem „zatvorenih mreža” koje se ne koriste za komercijalne svrhe²¹. Financiranje takvih djelatnosti stoga nije obuhvaćeno područjem primjene pravila o državnim potporama kao ni javno financiranje povezanih „zatvorenih mreža”²².
- (3) Međutim, ako je takva mreža (na primjer, njezin dodatni kapacitet) stavljena na raspolaganje za korištenje komercijalnim ulagačima u širokopojasne mreže ili drugim operatorima, javno financiranje takve infrastrukture može predstavljati državnu potporu. Slično tomu, ako je prvotno „zatvorena mreža” naknadno stavljena na raspolaganje za komercijalnu uporabu, mogu se primjenjivati pravila o državnim potporama²³. Na primjer, kad javna tijela odaberu treću stranu kao pružatelja usluga povezivosti i financiraju izgradnju mreže radi zadovoljavanja vlastitih potreba, a taj pružatelj usluga koristi infrastrukturu za druge komercijalne djelatnosti, to može podrazumijevati državnu potporu.
- (4) Ako se širokopojasna infrastruktura koristi i za gospodarske djelatnosti i za negospodarske djelatnosti, javno financiranje takve infrastrukture bit će obuhvaćeno pravilima o državnim potporama samo u onoj mjeri u kojoj se odnosi na troškove

---

²⁰ Vidjeti Obavijest Komisije o pojmu državne potpore iz članka 107. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije („Obavijest o pojmu državne potpore”), stavak 201. i dalje. (SL C 262, 19.7.2016., str. 1.).

²¹ Vidjeti Odluku Komisije C(2007) 2212 final od 30. svibnja 2007., predmet N 46/07 – *Ujedinjena Kraljevina – Velški sustav mreže javnog sektora* (SL C 157, 10.7.2007., str. 3.).

²² Vidjeti presudu Suda od 19. prosinca 2012., *Mitteldeutsche Flughafen i Flughafen Leipzig-Halle protiv Komisije*, C-288/11 P, EU:C:2012:821, točka 42.; Odluku Komisije C(2007) 2212 final od 30. svibnja 2007., predmet N 46/07 – *Ujedinjena Kraljevina – Velški sustav mreža javnog sektora* (SL C 157, 10.7.2007., str. 3.).

²³ Vidjeti Odluku Komisije C(2011) 3498 final od 23. svibnja 2011., predmet SA.31687 (N 436/2010) – *Italija – Širokopojasne mreže u regiji Friuli Venezia Giulia (Projekt Hermes)* (SL C 274, 17.9.2011., str. 3.) i Odluku Komisije C(2010) 5696 od 11. kolovoza 2010., predmet N 407/09 – *Španjolska – Svjetlovodna mreža u Kataloniji (Xarxa Oberta)* (SL C 259, 25.9.2010., str. 1.).

povezane s predmetnim gospodarskim djelatnostima²⁴. Kako ne bi bile obuhvaćene pravilima o državnim potporama koje se odnose na obavljanje gospodarskih djelatnosti, države članice moraju osigurati da se javno financiranje za negospodarske djelatnosti ne može koristiti za unakrsno subvencioniranje gospodarskih djelatnosti subjekta, na primjer osiguravanjem da operator koji upotrebljava mrežu u komercijalne svrhe plaća tržišnu cijenu za korištenje mreže i ograničavanjem javnog financiranja samo na neto troškove (uključujući troškove kapitala) negospodarskih djelatnosti, koje treba utvrditi na temelju jasnog odvajanja računa²⁵.

6. NE KORISTE SE DRŽAVNA SREDSTVA/NEPOSTOJANJE SELEKTIVNOSTI

6.1. NENOVČANE MJERE NA STRANI POTRAŽNJE

- (5) Države članice mogu odlučiti poticati potražnju za uslugama širokopojasne mreže s pomoću nenovčanih mjera na strani potražnje. U načelu, nenovčane mjere na strani potražnje ne čine državnu potporu. Mogu biti u različitim oblicima.
- (6) To mogu biti mjere kojima se nastoji povećati percipirana vrijednost širokopojasnog pristupa internetu usmjeravanjem na druge aspekte potražnje za širokopojasnim pristupom osim cijene. Takve mjere obično imaju za cilj povećanje kvalitete dostupnog sadržaja²⁶ ili informiranje potrošača o tome kako ih iskoristiti.
- (7) Nenovčane mjere na strani potražnje mogu biti i u obliku instrumenata za agregiranje potražnje koji se mogu koristiti kako bi se smanjila nesigurnost potencijalnih dobavljača u pogledu veličine tržišta, koordinirala potražnja te povećala sigurnost u pogledu vjerojatnih dobitaka pri ulasku na određeno tržište. To se može učiniti tako da se prvo izmjeri potencijalna potražnja putem anketa, a zatim da se rezultati tih anketa objave na javno dostupnoj internetskoj stranici javnih tijela. To može uključivati element općeg prihvaćanja korisnikâ prije uvođenja, na primjer putem uslužnih platformi, radi provjere i objedinjavanja određene razine potražnje prije javnog ili privatnog ulaganja. Korisnici ujedno mogu imati mogućnost postati dionici projekta putem modela ulaganja odozdo prema gore/modela za samopomoć, kao što su zadruge. Te bi informacije trebale biti dostupne svim gospodarskim subjektima pod nediskriminirajućim uvjetima. Međutim, ako je tako agregirana potražnja dostupna samo jednom ili odabranom operatoru, primjerice udruživanjem potrošača u jedan ugovor ili uključivanjem elementa obveze korisnika da se preplate na jednog ili nekoliko operatora, rezultat može biti državna potpora dodijeljena tim operatorima.

---

²⁴ Vidjeti Odluku Komisije u predmetu C(2010) 5696 od 11. kolovoza 2010., predmet N 407/09 – *Španjolska – Svjetlovodna mreža u Kataloniji (Xarxa Oberta)* (SL C 259, 25.9.2010., str. 1.). Vidjeti i točku 205. Obavijesti o pojmu državne potpore.

²⁵ Vidjeti točku 206. Obavijesti o pojmu državne potpore. CAPEX (i povezane amortizacije) koji se upotrebljava i za negospodarske djelatnosti i za gospodarske djelatnosti morao bi se raspodijeliti na te dvije vrste djelatnosti na temelju relevantnih ključeva za raspodjelu.

²⁶ To može uključivati i. promicanje programa e-uprave (npr. telemedicina, projekt eCare, obrazovanje na daljinu, IKT u školama); ii. promicanje lokalnog i sektorskog digitalnog sadržaja (npr. kulturna baština, turizam, obrazovni sadržaj, lokalna poljoprivreda/prehrambeni proizvodi itd.); iii. povećanje sigurnosti interneta, privatnosti i postavljanje standarda kvalitete ili oglašavanja.

6.2. ADMINISTRATIVNE I REGULATORNE MJERE

- (8) Države članice mogu osim osiguravanja izravnog financiranja za poduzetnike odabrati različite vrste mjera kako bi ubrzale uvođenje širokopojsnih mreža, uključujući 5G mreže²⁷. Mogu u skladu sa zakonskim obvezama (ili povrh njih) olakšati proces dodjele prava puta²⁸ i/ili zahtijevati da mrežni operatori dijele dio svoje infrastrukture. Nadalje, u skladu s regulatornim pravilima, države članice mogu zahtijevati da se operatorima omogući pristup fizičkoj infrastrukturi koju kontroliraju javna tijela u koju je moguće postaviti elemente mreža vrlo velike brzine²⁹.
- (9) Operatori koji žele uvesti mreže vrlo velike brzine mogu zatražiti od poduzeća za e-komunikacije ili opskrbu plinom, električnom energijom, grijanjem i vodom koja obavljaju građevinske radove u cijelosti ili djelomično financirane javnim sredstvima da udovolje opravdanom zahtjevu za koordiniranje građevinskih radova, pod uvjetom da to ne podrazumijeva dodatne troškove i ne ometa nadzor nad koordinacijom radova³⁰. Takva koordinacija neće činiti državnu potporu pod uvjetom da operator koji podnosi zahtjev snosi vlastite troškove i da se ta mogućnost nudi na transparentan i nediskriminirajući način svim zainteresiranim operatorima (tj. poduzećima za opskrbu električnom energijom, plinom, vodom itd.), a ne samo operatorima elektroničkih komunikacija³¹. Međutim, ne može se isključiti da javno financiranje takvih radova može podrazumijevati državnu potporu ako su ograničeni ili jasno usmjereni na sektor širokopojsnih mreža ili na jednog ili više odabranih operatora širokopojsnih mreža.
- (10) Kako bi se na transparentan način olakšao pristup postojećoj fizičkoj infrastrukturi, pružatelji usluge javne komunikacijske mreže imaju pravo pristupa minimalnim informacijama, na zahtjev, o lokaciji i trasi, vrsti i trenutačnoj upotrebi infrastrukture te kontaktnoj točki.

---

²⁷ Kako je objašnjeno i u Preporuci Komisije o paketu mjera za povezivost, Preporuci Komisije od 18. rujna 2020. o zajedničkom Unjinom paketu mjera za smanjenje troškova postavljanja mreža vrlo velikog kapaciteta i osiguravanje pravodobnog i investicijski poticajnog pristupa radiofrekvencijskom spektru za mreže 5G radi poticanja povezivosti u cilju pružanja potpore gospodarskom oporavku od krize uzrokovane bolešću COVID-19 u Uniji (C(2020) 6270 final).

²⁸ Direktivom o smanjenju troškova širokopojsnog pristupa (Direktiva 2014/61/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o mjerama za smanjenje troškova postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina, SL L 155, 23.5.2014., str. 1.) predviđeni su brži, jednostavniji i transparentniji postupci izdavanja dozvola.

²⁹ U skladu s Direktivom o smanjenju troškova širokopojsnog pristupa nove zgrade moraju biti opremljene fizičkom infrastrukturom velike brzine (kao što su male cijevi) te pristupnom točkom koja omogućuje pristup infrastrukturi unutar zgrade.

³⁰ Do 80 % troškova uvođenja mreža velike brzine odnosi se na građevinske radove, primjerice raskopavanje cesta radi polaganja kabela širokopojsnih mreža velike brzine.

³¹ Vidjeti Odluku Komisije C(2010) 889 od 8. veljače 2010., predmet N 383/09 – *Njemačka – Izmjena programa državnih potpora za širokopojsne mreže* N 150/2008 – *Širokopojsne mreže u ruralnim područjima Saske* (SL C 93, 13.4.2010., str. 8.). Taj se predmet odnosio na situaciju u kojoj opći građevinski radovi, kao što je održavanje cesta, nisu činili državnu potporu. Mjere koje su poduzela njemačka tijela bile su „opći građevinski radovi” koje bi država u svakom slučaju provela za potrebe održavanja. Mogućnost postavljanjem kanala i širokopojsne infrastrukture pri održavanju cesta, i to na trošak operatora, javno je najavljena i nije bila ograničena na sektor širokopojsnih mreža niti usmjerena na njega. Međutim, ne može se isključiti da je javno financiranje takvih radova obuhvaćeno pojmom potpore iz članka 107. stavka 1. UFEU-a ako su ograničeni na sektor širokopojsnih mreža ili su jasno usmjereni na njega.

- (11) U Preporuci o paketu mjera za povezivost utvrđuju se smjernice za razvoj najbolje prakse za poticanje povezivosti, oslanjajući se na Direktivu o smanjenju troškova širokopojasnog pristupa i odredbe Europskog zakonika elektroničkih komunikacija radi utvrđivanja mjera koje su najučinkovitije kako bi se operatorima omogućilo da uvedu mreže vrlo velikog kapaciteta te ih se potaklo da to učine. Komisija je 25. ožujka 2021. donijela zajednički paket mjera Unije za povezivost³², koji se sastoji od skupa najboljih praksi koje se smatraju najučinkovitijima kako bi se operatorima omogućilo da uvedu mreže vrlo velikog kapaciteta te ih se potaklo da to učine.

7. NEPOSTOJANJE PREDNOSTI

7.1. ULAGANJA KOJA SU U SKLADU S TRŽIŠTEM

- (12) Ako se uvjeti ulaganja javnog tijela u razvoj širokopojasne infrastrukture mogu usporediti s onima privatnog ulagača koji posluje u uobičajenim tržišnim uvjetima, u skladu s načelom subjekta u tržišnom gospodarstvu (MEOP), državna potpora ne bi bila uključena³³.
- (13) Prema sudskoj praksi Suda iz načela jednakog postupanja proizlazi da se kapital koji je država izravno ili neizravno stavila na raspolaganje poduzetniku u okolnostima koje odgovaraju uobičajenim tržišnim uvjetima ne može smatrati državnom potporom. Ako sudjelovanje u kapitalu ili dokapitalizacija koje provodi javni ulagač ne pružaju dostatne izglede za profitabilnost, čak ni dugoročno, takva se intervencija smatra potporom u smislu članka 107. UFEU-a, a njezina spojivost sa zajedničkim tržištem ocjenjuje se isključivo na temelju kriterija utvrđenih u toj odredbi³⁴.
- (14) Usklađenost s tržišnim uvjetima trebalo bi utvrditi *ex ante*³⁵ na temelju informacija dostupnih u trenutku donošenja odluke o intervenciji (npr. izradom poslovnog plana koji se temelji na ekonomskim evaluacijama usporedivima s onima koje bi u sličnim okolnostima proveo razuman subjekt u tržišnom gospodarstvu radi utvrđivanja profitabilnosti ili gospodarskih prednosti transakcije). Usklađenost transakcije s tržišnim uvjetima može se utvrditi izravno s pomoću tržišnih podataka o konkretnoj transakciji: ako transakciju provode „*pari passu*” javni i privatni subjekti³⁶; ili ako se

---

³² <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/connectivity-toolbox-member-states-agree-best-practices-boost-timely-deployment-5g-and-fibre>

³³ Za više pojedinosti vidjeti odjeljak 4.2. Obavijesti o pojmu državne potpore. Treba napomenuti da se mogu uzeti u obzir samo koristi i obveze povezane s ulogom države kao gospodarskog subjekta, ali ne i one povezane s njezinom ulogom javnog tijela (npr. ako država intervenira zbog razloga javne politike kao što je premošćivanje digitalnog jaza, ponašanje države može biti racionalno sa stajališta javne politike, ali može uključivati i pitanja koja subjekti u tržišnom gospodarstvu obično ne uzimaju u obzir).

³⁴ Presuda Suda od 21. ožujka 1991., *Talijanska Republika protiv Komisije*, C-303/88, ECLI:EU:C:1991:136, točke 20.–22.

³⁵ *Ex post* ekonomske evaluacije koje uključuju retrospektivni nalaz da je ulaganje predmetne države članice stvarno profitabilno ne bi bile dovoljne.

³⁶ Vidjeti točke od 86. do 88. Obavijesti o pojmu državne potpore. Da bi se određena transakcija smatrala transakcijom *pari passu* posebno treba procijeniti sljedeće kriterije: (a) je li o intervencijama javnih tijela i privatnih subjekata odlučeno u isto vrijeme i jesu li one izvršene u isto vrijeme ili je između tih intervencija proteklo određeno vrijeme te je došlo do promjene gospodarskih okolnosti; (b) jesu li uvjeti transakcije jednaki za javna tijela i sve uključene privatne subjekte, uzimajući u obzir i mogućnost povećanja ili smanjenja razine rizika s vremenom; (c) ima li intervencija privatnih subjekata stvarnu

odnosi na prodaju i kupnju imovine, robe i usluga (ili druge usporedive transakcije) izvršene u okviru konkurentnog, transparentnog, nediskriminirajućeg i bezuvjetnog natječajnog postupka³⁷. Ako javna tijela nisu intervenirala *pari passu* s intervencijom privatnih subjekata ili transakcija nije provedena putem natječaja, moguće je dokazati da je transakcija u skladu s tržišnim uvjetima s pomoću uspoređivanja³⁸ ili drugih metoda procjene³⁹. Pri utvrđivanju jesu li uvjeti za zajmove i jamstva u skladu s tržišnim uvjetima treba uzeti u obzir posebna pitanja⁴⁰.

- (15) Kad je riječ o sektoru širokopojasnih mreža⁴¹, Komisija je u prethodnim odlukama pojasnila da se usklađenost javnog ulaganja s tržišnim uvjetima može dokazati⁴², na primjer, ako se provodi istodobno⁴³, pod jednakim uvjetima (i stoga uz jednaku razinu rizika i nagrada) kao gospodarski značajno sudjelovanje privatnog operatora (npr. u kapitalu, ukupnom iznosu, udjelu u ukupnim troškovima) usporedive veličine i u sličnoj situaciji koji djeluje u uobičajenim uvjetima tržišnog gospodarstva

---

gospodarsku važnost ili je samo simbolična ili marginalna; i (d) je li početni položaj javnih tijela i uključenih privatnih subjekata usporediv u odnosu na transakciju, uzimajući u obzir, na primjer, njihovu prethodnu gospodarsku izloženost u odnosu na predmetne poduzetnike, moguće sinergije koje se mogu postići, pitanje u kojoj mjeri različiti ulagači snose slične troškove transakcija, ili sve ostale okolnosti specifične za javno tijelo ili privatni subjekt kojima bi se mogla narušiti usporedba.

37 Vidjeti točke od 89. do 96. Obavijesti o pojmu državne potpore.

38 Uspoređivanje s obzirom na uvjete pod kojima su usporedive transakcije koje su izvršili usporedivi privatni operatori provedene u usporedivim situacijama. Vidjeti točke od 98. do 100. Obavijesti o pojmu državne potpore.

39 Vidjeti točke od 100. do 105. Obavijesti o pojmu državne potpore.

40 Vidjeti točke od 108. do 114. Obavijesti o pojmu državne potpore.

41 Vidjeti Odluku Komisije C(2007) 6072 final od 11. prosinca 2007. u predmetu C-53/2006 (ex N 262/2005, ex CP 127/2004) – *Nizozemska – Citynet Amsterdam* (SL L 247, 16.9.2008., str. 27.) i Odluku Komisije C(2012) 5051 final od 25. srpnja 2012., predmet SA.33063 – *Italija – Trentino NGA* (SL C 323, str. 6.). U predmetu „Citynet Amsterdam” Komisija je potvrdila da ulaganje Grada Amsterdama u svjetlovodnu pristupnu mrežu „svjetlovod do doma” (FTTH) ne podrazumijeva državnu potporu. U predmetu „Trentino” Komisija je izrazila ozbiljne sumnje u to da projekt ispunjava kriterije da bi se smatralo da je u skladu s tržišnim uvjetima. Projekt Trentino NGN o kojem je Komisija obaviještena 2012. odnosio se na javno-privatno partnerstvo između pokrajine Trento i društva Telecom Italia za uvođenje mreže sljedeće generacije (NGN), uključujući FTTH mreže u udaljenim područjima pokrajine. Pokrajina je dala novčani doprinos u iznosu od 50 milijuna EUR, dok je društvo Telecom Italia trebalo dati doprinose u naravi, među ostalim: 1. neotuđiva prava korištenja svoje postojeće pasivne infrastrukture (kanali i stupovi) odmah i 2. vlasništvo nad cijelom bakrenom mrežom s mogućnošću prelaska korisnika na novu FTTH mrežu koja će se uvesti. Dva dodatna dioničara pridružila su se projektu s manjim financijskim udjelima. Nakon šest godina od isplate prvog doprinosa ili određenog broja linija aktiviranih na novoj mreži društvo Telecom Italia moglo bi odlučiti iskoristiti opciju „kupnje” i steći puno vlasništvo nad zajedničkim pothvatom Trentino NGN. Osim toga, društvo Telecom Italia trebalo je biti imenovano pružateljem usluga za Trentino NGN za izgradnju i rad mreže i pružanje usluga povezivosti. Konkretno, Komisija je izrazila sumnje o sljedećem: (a) je li ocjena doprinosa u naravi društva Telecom Italia provedena po tržišnim uvjetima i je li sadržavala neku skrivenu prednost za to društvo, a posebno vrijednost bakrene mreže koju je trebalo isključiti; (b) je li bilo skrivenih prednosti povezanih sa zasebnim ugovorima o imenovanju društva Telecom Italia pružateljem usluga za poduzeće Trentino NGN i usluga povezivosti krajnjim korisnicima; (c) je li projekt bio isplativ uzimajući u obzir perspektivu ulagača u tržišnom gospodarstvu; i (d) je li opcija kupnje koja je priznata društvu Telecom Italia ograničila povrat ulaganja pokrajine Trentino u mjeri koju privatni ulagač ne bi prihvatio s obzirom na razinu rizika koju je pokrajina preuzela kao financijski ulagač u projekt.

42 Vidjeti Odluku Komisije C(2007) 6072 final od 11. prosinca 2007. u predmetu C-53/2006 (ex N 262/2005, ex CP 127/2004) – *Nizozemska – Citynet Amsterdam* (SL L 247, 16.9.2008., str. 27.).

43 Postojanje uzastopnih državnih intervencija u istom projektu širokopojasne infrastrukture moglo bi dovesti u pitanje zaključak da bi sličnu mjeru poduzeo i ulagač u tržišnom gospodarstvu. Vidjeti u tom smislu i stavak 81. Obavijesti o pojmu državne potpore.

(„istodobno sudjelovanje”). Analiza usklađenosti predstavlja jedan, ali ne nužno jedini element za utvrđivanje nepostojanja državne potpore. Relevantni su i drugi elementi, kao što je postojanje *ex ante* održivog poslovnog plana (koji su po mogućnosti potvrdili vanjski stručnjaci) kojim se dokazuje da se ulaganjem ulagačima osigurava odgovarajuća stopa povrata u skladu s uobičajenim tržišnim povratom koji bi gospodarski subjekti u sličnim projektima razumno mogli očekivati uzimajući u obzir razinu rizika i buduća očekivanja (na temelju izračuna unutarnje stope povrata ulaganja ili izračuna neto sadašnje vrijednosti)⁴⁴. Kako je istaknuto u prethodnim odlukama Komisije, ako privatni ulagači sudjeluju u projektu, uvjet koji se mora zadovoljiti jest da oni moraju preuzeti komercijalni rizik povezan s ulaganjem pod istim uvjetima kao i javni ulagač kako se na javno ulaganje ne bi primjenjivala pravila o državnim potporama⁴⁵. To bi se primjenjivalo i na druge oblike državnih potpora, kao što su povoljni zajmovi ili jamstva⁴⁶.

- (16) Javna intervencija u skladu s načelom subjekta u tržišnom gospodarstvu može biti relevantna za razna uvođenja mreža, posebno na gradskim/prigradskim područjima u kojima postoji dovoljno poslovnih argumenata za vjerodostojno komercijalno ulaganje privatnih i javnih partnera u uobičajenim tržišnim uvjetima. Na primjer, na gradskim područjima i glavnim kopnenim prometnim putovima gdje uvođenje 5G mreža može privući privatno financiranje, države članice mogu razmotriti u kojoj bi mjeri privatni operatori i javni subjekti mogli sudjelovati u projektu uvođenja 5G pokretne mreže ili 5G koridora u skladu s uobičajenim tržišnim uvjetima, što bi značilo da u tom slučaju ne bi postojala državna potpora. Takvi projekti mogu biti u obliku zajedničkog pothvata ili uspostave programa vlasničkog kapitala ili fondova⁴⁷ za potporu operatorima pri uvođenju novih ili modernizaciji postojećih mreža s općim ciljem privlačenja dodatnih privatnih ulaganja. Takve mjere ne bi uključivale državnu potporu ako su osmišljene u skladu s uobičajenim tržišnim uvjetima.

a. Upravljanje širokopojasnom infrastrukturom koja je kategorizirana kao usluga od općeg gospodarskog interesa (SGEI) u skladu s kriterijima iz predmeta Altmark

- (17) U nekim slučajevima države članice mogu smatrati da bi pružanje elektroničke komunikacijske mreže trebalo smatrati uslugom od općeg gospodarskog interesa u smislu članka 106. stavka 2. UFEU-a⁴⁸ i sudske prakse u predmetu Altmark te na

⁴⁴ Za više informacija vidjeti poglavlje 4.2., a posebno točke od 101. do 105. Obavijesti o pojmu državne potpore. Vidjeti i Odluku Komisije C(2012) 3025 final od 8. svibnja 2012., predmet SA.22668 (C 8/2008 (ex NN 4/2008)) – Španjolska – Filmski studio Ciudad de la Luz (SL L 85, 23.3.2013., str. 1.) i Odluku Komisije C(2012) 5051 final od 25. srpnja 2012., predmet SA.33063 – Italija – Trentino NGA (SL C 323, str. 6.).

⁴⁵ Vidjeti točku 17. Smjernica o širokopojasnim mrežama iz 2013.

⁴⁶ Obavijest Komisije o primjeni članaka 87. i 88. Ugovora o EZ-u na državne potpore u obliku jamstava, SL C 155, 20.6.2008., str. 10.–22. i ispravak Obavijesti, SL C 244, 25.9.2008., str. 32.

⁴⁷ Vidjeti točke od 108. do 114. Obavijesti o pojmu državne potpore.

⁴⁸ U skladu sa sudskom praksom, poduzetnicima kojima je povjereno obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa ta se zadaća dodjeljuje aktom javnog tijela. U tom smislu usluga od općeg gospodarskog interesa može se povjeriti operatoru dodjelom koncesije za javne usluge; vidjeti presudu Prvostupanskog suda od 13. lipnja 2000., *EPAC – Empresa para a Agroalimentação e Cereais, SA protiv Komisije*, spojeni predmeti T-204/97 i T-270/97, ECLI:EU:T:2000:148, točka 126. i presudu Prvostupanskog suda od 15. lipnja 2005., *Fred Olsen, SA protiv Komisije*, T-17/02, ECLI:EU:T:2005:218, točke 186. i 188.–189.

temelju toga osigurati javno financiranje. U tom je slučaju državna potpora isključena.

- (18) Naknada za pružanje usluga širokopojasne mreže definiranih kao usluga od općeg gospodarskog interesa ne uključuje državnu potporu ako ispunjava sljedeća četiri kumulativna uvjeta (tzv. uvjeti iz predmeta *Altmark*)⁴⁹:
- prvo, infrastrukturni projekt potreban je za pružanje stvarnih usluga od općeg gospodarskog interesa za čije su pružanje poduzetniku koji je korisnik potpore povjerene jasno definirane obveze pružanja javnih usluga; kad je riječ o širokopojasnoj mreži, to uključuje usklađenost s uvjetima koji se odnose na definiciju usluga od općeg gospodarskog interesa iz odjeljka 3. Smjernica;
  - drugo, parametri na temelju kojih se izračunava naknada moraju biti utvrđeni unaprijed, na objektivan i transparentan način; kad je riječ o širokopojasnoj mreži, naknadu bi trebalo utvrditi na *ex ante* osnovi kako bi se pokrio očekivani manjak financijskih sredstava tijekom određenog razdoblja⁵⁰;
  - treće, naknada ne smije premašivati ono što je nužno za pokrivanje cjelokupnih ili dijela troškova nastalih zbog izvršavanja obveza pružanja javne usluge uzimajući u obzir s time povezane prihode i razumnu dobit ostvarenu izvršavanjem tih obveza; kad je riječ o širokopojasnoj mreži, naknada bi trebala biti ograničena na pružanje usluga veleprodajnog pristupa;
  - četvrto, ako poduzetnik koji će izvršavati obveze pružanja javnih usluga nije odabran na temelju postupka javne nabave za odabir ponuditelja koji može pružati te usluge po najnižoj cijeni za zajednicu, razina naknade određuje se na temelju analize troškova tipičnog poduzetnika kojim se dobro upravlja⁵¹.
- (19) Ako barem jedan od prethodno navedenih kriterija nije ispunjen, javna intervencija čini državnu potporu u smislu članka 107. UFEU-a. U takvim situacijama potporu bi trebalo razmotriti s obzirom na uvjete spojivosti iz Odluke o uslugama od općeg gospodarskog interesa ili Okvira za usluge od općeg gospodarskog interesa, uzimajući u obzir posebne uvjete navedene u odjeljku 3. Smjernica⁵².

7.2. OPĆE ADMINISTRATIVNE MJERE ZA POTROŠAČE

- (20) Pod određenim uvjetima može se isključiti da se građevinskim poduzećima koja primaju vaučere daje prednost, na primjer ako je mjera osmišljena kao opća

⁴⁹ Vidjeti presudu Suda od 24. srpnja 2003., *Altmark Trans i Regierungspräsidium Magdeburg*, C-280/00, EU:C:2003:415 i Komunikaciju Komisije o primjeni pravila o državnim potporama Europske unije na naknadu dodijeljenu za pružanje usluga od općega gospodarskog interesa (SL C 8, 11.1.2012., str. 4.).

⁵⁰ Vidjeti Odluku Komisije C(2016) 7005 final od 7. studenoga 2016. u predmetu SA.37183 (2015/NN) – *Francuska – Plan France Très Haut Débit* (SL C 68, 3.3.2017., str. 1.).

⁵¹ U nekim predmetima povezanim sa širokopojasnom mrežom, Komisija je potvrdila nepostojanje državne potpore zbog ispunjenja kriterija iz predmeta *Altmark*, npr. u Odluci Komisije C (2004) 4343 final od 16. studenoga 2004., predmetu N381/2004 – *Francuska – Projet de réseau de télécommunication haut débit des Pyrénées Atlantiques* (SL C 162, 2.7.2005., str. 5.), Odluci Komisije C(2009) 7426 final od 30. rujna 2009., SA.21630 (N 331/2008) – *Francuska – Réseau à très haut débit en Hauts-de-Seine* (SL C 256, 23.9.2010., str. 1.) i Odluci Komisije C(2016) 7005 final od 7. studenoga 2016. u predmetu SA.37183 (2015/NN) – *Francuska – Plan France Très Haut Débit* (SL C 68, 3.3.2017., str. 1.).

⁵² U takvim slučajevima mjere bi trebale biti osmišljene u skladu s Odlukom o uslugama od općeg gospodarskog interesa ili Okvirom za usluge od općeg gospodarskog interesa, uzimajući u obzir posebne uvjete iz odjeljka 3. ovih Smjernica ili bi mogle biti osmišljene u skladu s uvjetima iz predmeta *Altmark*.

administrativna mjera. To može biti slučaj u situacijama u kojima država članica nudi vaučere pojedinačnim potrošačima koji ne obavljaju gospodarsku djelatnost za opće građevinske radove, na primjer kako bi se osigurala pripremljenost novih građevina i/ili zgrada za pametne tehnologije. U tom bi slučaju, kako bi se isključila prisutnost državne potpore, krajnjim korisnicima trebalo ponuditi vaučere za opće radove za sve komunalne usluge (što može uključivati, među ostalim, električnu energiju, plin, vodu, unutarnje ožičenje). Krajnji korisnici imaju pravo odabrati građevinsko poduzeće za opće radove i povezati se s bilo kojim pružateljem komunalnih usluga (uključujući operatore elektroničkih komunikacija) koji nudi usluge za njihove objekte. Mogućnost korištenja vaučera trebala bi se nuditi na transparentan i nediskriminirajući način svim zainteresiranim gospodarskim subjektima (ne bi trebala biti ograničena na operatore elektroničkih komunikacija ili usmjerena na njih, već otvorena za sve relevantne komunalne usluge, npr. električnu energiju, plin, vodu itd.).

8. NEPOSTOJANJE UTJECAJA NA TRGOVINU MEĐU DRŽAVAMA ČLANICAMA I NARUŠAVANJA TRŽIŠNOG NATJECANJA

- (21) U slučajevima obuhvaćenima Uredbom o potporama *de minimis*⁵³ s vrlo niskim iznosima javne potpore ili Uredbom o potporama *de minimis* za usluge od općeg gospodarskog interesa⁵⁴ narušavanje tržišnog natjecanja može se a priori isključiti. Za slučajeve obuhvaćene Uredbom o *de minimis* potporama nije potrebno prethodno odobrenje Komisije. Države članice čak ne moraju ni obavijestiti Komisiju o takvoj javnoj potpori.
- (22) Usluge koje se pružaju putem pristupnih točaka za bežični internet u zgradama javne uprave kako bi se građanima omogućio pristup uslugama i informacijama javnog sektora ne narušavaju ili prijete da će narušiti tržišno natjecanje pod određenim uvjetima⁵⁵.

---

⁵³ Uredba Komisije (EU) br. 1407/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na *de minimis* potpore, SL L 352, 24.12.2013., str. 1.

⁵⁴ Uredba Komisije (EU) br. 360/2012 o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na potpore *de minimis* koje se dodjeljuju poduzetnicima koji pružaju usluge od općeg gospodarskog interesa, SL L 114, 26.4.2012., str. 8.

⁵⁵ Djelatnost bi se smatrala negospodarskom i stoga se na nju ne bi primjenjivala pravila o državnim potporama ako su putem takvih bežičnih mreža dostupne samo javne usluge i sadržaj koji objavljuje javni sektor (internetske stranice javnog sektora i internetske stranice pružatelja javnih usluga), čime se osigurava besplatan pristup javnim uslugama na internetu koje bi bez ikakve naknade bile dostupne i izvan interneta (kao što su administrativne informacije, e-uprava ili nekomercijalne turističke informacije). Kako bi se djelatnost i dalje mogla smatrati negospodarskom, države članice ne bi smjele dopustiti komercijalno iskorištavanje nove mreže za pružanje usluga širokopojasne mreže privatnim ili poslovnim korisnicima, čime se rizik zamjenjivosti ograničava na neograničeni širokopojasni pristup internetu i smanjuje opasnost od narušavanja tržišnog natjecanja u odnosu na treće strane koje nude sličan sadržaj i/ili usluge (Odluka Komisije C(2007) 2200 od 30. svibnja 2007., predmet NN24/2007 – Češka Republika – Općinska bežična mreža u Pragu (SL C 141, 26.6.2007., str. 2.)).

PRILOG III. – TIPIČNE INTERVENCIJE ZA POTPORU ŠIROKOPOJASNOJ MREŽI

- (1) U prethodnim odlukama Komisija je primijetila određene mehanizme financiranja koji se opetovano koriste u državama članicama za poticanje uvođenja širokopojasnih mreža, koji obično čine državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a, osim ako se financiranje provodi u tržišnim uvjetima u skladu s načelom ulagača u tržišnom gospodarstvu (vidjeti Prilog II.). Sljedeći je popis ilustrativan i nije iscrpan jer bi javna tijela mogla razviti različite načine podupiranja uvođenja širokopojasnih mreža ili odstupiti od opisanih modela.
- (2) Model financiranja razlike: u modelu financiranja razlike države članice podupiru uvođenje nepokretnih ili pokretnih mreža tako da financiraju razliku između onoga što je komercijalno održivo i cilja koji tijelo koje dodjeljuje potporu želi postići⁵⁶. Država članica⁵⁷ ulagačima u širokopojasne mreže⁵⁸ osigurava izravna novčana bespovratna sredstva ili subvencije za osmišljavanje i izgradnju mreže te upravljanje njome i njezino komercijalno iskorištavanje, uzimajući u obzir relevantne primitke i razumnu dobit. U modelu financiranja razlike razumna dobit određuje se kao stopa povrata na kapital koju bi zahtijevao ulagač, uzimajući u obzir razinu rizika specifičnu za sektor širokopojasnih mreža i vrstu pruženih usluga. Potrebna stopa povrata na kapital obično se utvrđuje na temelju ponderiranog prosječnog troška kapitala (WACC). Pri određivanju što predstavlja razumnu dobit, države članice mogu uvesti poticajne kriterije koji se posebno odnose na kvalitetu pružene usluge te povećanje proizvodne učinkovitosti. Povećanje učinkovitosti ne smije smanjiti kvalitetu pružene usluge. Sve premije povezane s povećanjem proizvodne učinkovitosti moraju biti utvrđene na razini koja će omogućiti uravnoteženu raspodjelu ostvarenih dobitaka između ulagača u širokopojasne mreže i države članice i/ili korisnika. U okviru modela financiranja razlike, izgrađena infrastruktura u potpunosti je u vlasništvu primatelja potpore koji snosi rizike povezane s izgradnjom nove infrastrukture i privlačenjem dovoljnog broja potrošača.
- (3) Potpora u naravi: U tom slučaju države članice podupiru uvođenje nepokretnih ili pokretnih širokopojasnih mreža stavljanjem na raspolaganje postojeće ili novoizgrađene infrastrukture operatorima elektroničkih komunikacija. Ta potpora može biti u različitim oblicima, pri čemu je najčešći taj da države članice osiguraju pasivnu širokopojasnu infrastrukturu izvođenjem građevinskih radova (na primjer raskopavanjem ceste) ili postavljanjem kanala ili neosvijetljenih niti ili omogućivanjem pristupa postojećoj infrastrukturi (na primjer kanalima, stupovima ili tornjevima).
- (4) Model izravnih ulaganja: U modelu izravnih ulaganja država članica gradi nepokretnu ili pokretnu mrežu i njome upravlja izravno preko podružnice javne uprave ili internog operatora⁵⁹. Mreža koju financira država često se koristi kao

---

⁵⁶ „Financiranje razlike” odnosi se na razliku između troškova ulaganja i očekivane dobiti tijekom životnog vijeka mreže.

⁵⁷ Ili bilo koje drugo javno tijelo koje dodjeljuje potporu.

⁵⁸ Pojam „ulagači” označava poduzetnike ili operatore elektroničkih komunikacijskih mreža koji ulažu u izgradnju i uvođenje širokopojasne infrastrukture.

⁵⁹ Odluka Komisije C(2011) 7285 final od 19. listopada 2011., predmet N 330/2010 – *Francuska – Programme national Très Haut Débit – Volet B* (SL C 364, 14.12.2011., str. 2.), koji je obuhvaćao

isključivo veleprodajna mreža kako bi bila dostupna pružateljima usluga širokopojasne mreže na nediskriminirajućoj osnovi.

- (5) Model koncesionara: U modelu koncesionara država članica financira uvođenje nepokretne ili pokretne širokopojasne elektroničke komunikacijske mreže, koja ostaje u javnom vlasništvu, ali čije će upravljanje biti ponuđeno na temelju natječajnog postupka odabira operatoru elektroničkih komunikacija koji će zatim njome upravljati i komercijalno je iskorištavati. Mrežom može upravljati operator elektroničkih komunikacija kako bi pružao samo veleprodajne usluge ili, alternativno, za pružanje usluga veleprodaje i maloprodaje.

---

različite oblike intervencija, među ostalim one u kojima „collectivités territoriales” (lokalne i regionalne jedinice) mogu samostalno upravljati vlastitim širokopojasnim mrežama.

**PRILOG IV. – INFORMACIJE KOJE OBJAVLJUJU DRŽAVE ČLANICE U SKLADU S OBVEZAMA
U POGLEDU TRANSPARENTNOSTI**

Informacije o pojedinačnim dodjelama iz točke 202. podtočke (b) Smjernica uključuju sljedeće⁶⁰:

— identitet pojedinačnog korisnika potpore:

— ime,

— identifikacijsku oznaku korisnika potpore,

— vrstu korisnika potpore u vrijeme podnošenja prijave:

— MSP,

— veliko poduzeće,

— regiju u kojoj se korisnik potpore nalazi, na razini NUTS 2 ili nižoj,

— glavni sektor ili djelatnost korisnika potpore za predmetnu potporu, određenu prema skupini NACE (troznamenkasta brojana oznaka)⁶¹,

— element potpore izražen u cijelosti u nacionalnoj valuti. Za programe u obliku porezne olakšice, informacije o iznosima pojedinačnih potpora⁶² mogu se pružiti u sljedećim rasponima (u milijunima EUR):

— [0,1–0,5],

— [0,5–1],

— [1–2],

— [2–5],

— [5–10],

— [10–30],

— [30–60],

— [60–100],

— [100 i više],

— ako se razlikuje od elementa potpore, nominalni iznos potpore, izražen u cijelosti u nacionalnoj valuti⁶³,

---

⁶⁰ Uz izuzetak poslovnih tajni i drugih povjerljivih informacija u propisno opravdanim slučajevima i podložno odobrenju Komisije (Komunikacija Komisije o profesionalnim tajnama u odlukama o državnim potporama, C(2003) 4582 (SL C 297, 9.12.2003., str. 6.).

⁶¹ Uredba (EZ) br. 1893/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. prosinca 2006. o utvrđivanju statističke klasifikacije ekonomskih djelatnosti NACE Revision 2 te izmjeni Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3037/90 kao i određenih uredbi EZ-a o posebnim statističkim područjima (SL L 393, 30.12.2006., str. 1.).

⁶² Iznos koji se objavljuje najveći je dopušteni iznos porezne olakšice, a ne iznos koji se odbija svake godine (npr. u kontekstu poreznog odbitka objavljuje se maksimalni dopušteni iznos poreznog odbitka, a ne stvarni iznos, koji može ovisiti o oporezivim prihodima i svake se godine razlikovati).

⁶³ Bruto ekvivalent bespovratnog sredstva ili, prema potrebi, iznos ulaganja. Za operativne potpore može se navesti godišnji iznos potpore po korisniku. Za porezne programe taj se iznos može navesti u rasponima utvrđenima u točki 139. Iznos koji se objavljuje najveći je dopušteni iznos porezne olakšice, a ne iznos koji se odbija svake godine (npr. u kontekstu poreznog odbitka objavljuje se maksimalni dopušteni iznos

- instrument potpore⁶⁴:
  - bespovratna sredstva/subvencija za kamatne stope/otpis duga,
  - zajam/povratni predujam/nadoknativa bespovratna sredstva,
  - jamstvo,
  - porezna pogodnost ili porezno izuzeće,
  - rizično financiranje,
  - drugo (navedite),
  - datum dodjele i datum objave,
  - cilj potpore,
- podatke o davatelju potpore,
- prema potrebi, ime ovlaštenog subjekta i imena odabranih financijskih posrednika,
- upućivanje na mjeru potpore, kako je navedeno u odluci odobrenoj u skladu s ovim Smjernicama.

---

poreznog odbitka, a ne stvarni iznos, koji može ovisiti o oporezivim prihodima i svake se godine razlikovati).

⁶⁴ Ako se potpora dodjeljuje s pomoću više instrumenata potpore, iznos potpore navodi se po instrumentima.

**PRILOG V. – INFORMACIJE KOJE TREBAJU DOSTAVITI DRŽAVE ČLANICE U SKLADU S
OBVEZAMA IZVJEŠĆIVANJA**

Izvješće iz točke 208. Smjernica mora sadržavati, za relevantno izvještajno razdoblje i za svaki pojedinačni projekt proveden putem mjere potpore odobrene u skladu s ovim Smjernicama, sljedeće informacije:

- ime korisnika potpore,
- ukupni trošak (ili procijenjeni ukupni trošak) projekta i prosječni trošak po objektu kojem je dostupna mogućnost pristupa (u skladu s točkom 10. Priloga I.),
- dodijeljeni iznos potpore i rashode za potporu,
- intenzitet potpore,
- izvore javnog financiranja,
- stope pokrivenosti prije i nakon intervencije države (u apsolutnim i postotnim vrijednostima),
- za projekte kojima se podupire uvođenje elektroničke komunikacijske infrastrukture:
  - datum na koji je infrastruktura stavljena u upotrebu,
  - tehnologiju koja se primjenjuje na infrastrukturi financiranoj javnim sredstvima,
  - minimalne i prosječne brzine (prijenosa i preuzimanja) pruženih usluga,
  - ponuđene proizvode za veleprodajni pristup, uključujući uvjete za pristup te cijene/metodologiju za određivanje cijena, proizvode za veleprodajni pristup zatražene na temelju razumne potražnje i postupanje s takvim zahtjevima,
  - broj tražitelja pristupa i pružatelja usluga koji upotrebljavaju veleprodajni pristup,
  - broj kućanstava i poduzeća kojima je dostupna mogućnost pristupa na temelju infrastrukture financirane državnim sredstvima,
  - stope upotrebe,
- za projekt kojim se podupire upotreba elektroničkih komunikacijskih usluga, kao što su vaučeri:
  - trajanje mjere potpore,
  - vrijednost vaučera,
  - pretplate/usluge koje se podupiru, uključujući podršku za korisničke uređaje ili za ožičenje unutar zgrade i/ili padajući kabel unutar privatne domene,
  - stope upotrebe i broj krajnjih korisnika koji su iskoristili mjeru potpore (po kategorijama, npr. pojedinačni krajnji korisnici, MSP-ovi, i po vrsti pretplate/usluge koja se podupire),
  - broj prihvatljivih pružatelja usluga širokopojasnog mreže,
  - broj pružatelja usluga širokopojasne mreže koji su stvarno iskoristili mjeru potpore,

- razvoj tržišnog položaja operatora prema vrsti pretplate/usluga koje primaju potporu, uzimajući u obzir relevantnu infrastrukturu i tehnologije (tj. FTTH, FTTC, DOCSIS, FWA itd.),
- veleprodajne i maloprodajne cijene prije i nakon provedbe mjere.